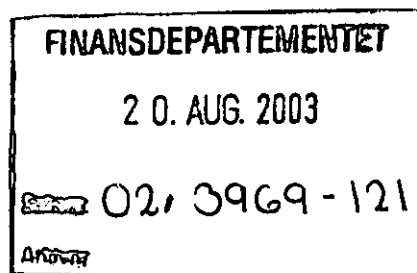

Finansdepartementet
v/Knut Thonstad
Postboks 8008 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 18.08.03
Vår ref.: 766/lg

Høringsuttalelse fra Human-Etisk Forbund vedr. "Skisse til nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling – Nasjonal Agenda 21"

Arbeidet med å sikre en bærekraftig utvikling i det norske samfunn har viktige samfunnsetiske og moralske perspektiver. 'Bærekraftig utvikling' er et normativt begrep som handler om å ivareta framtidige generasjoners muligheter til videre sosial og politisk utvikling ved at naturmiljøets og -ressursenes integritet ivaretas. Human-Etisk Forbund er derfor glade for at regjeringen nå følger opp strategien for bærekraftig utvikling med det som skal bli en konkret handlingsplan.

I denne sammenheng er det viktig med en erkjennelse av at ethvert valg av en bærekraftig utviklingsbane, innebærer etiske og verdimessige avveininger av hvilket nivå samfunnet skal legge seg på med hensyn til miljøinngrep og ressursbruk for den valgte utviklingsbanen. Human-Etisk Forbund mener derfor det er viktig at de etiske og verdimessige perspektiver står sentralt i det videre arbeidet med å etablere en bærekraftig utvikling i Norge og internasjonalt.

Human-Etisk Forbund er en av medlemsorganisasjonene i ForUM for utvikling og miljø. De følgende synspunkter overlapper derfor i stor grad med høringsuttalelsen fra ForUM og vi viser også til denne.

Human-Etisk Forbund slutter seg til/har følgende hovedkommentarer, og mener den framlagte skissen til nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling:

- Er for lite ambisiøs og visjonær. Den synes ikke å evne å peke på de muligheter og den livskvalitet som ligger i et bærekraftig framtid-Norge.
- Mangler en klargjøring av handlingsplanens posisjon i forhold til andre styringsdokumenter. Den bør integreres i, men likevel ha prinsipiell forrang over andre sentrale styringsdokumenter med hensyn til mål, grunnprinsipper og prioriteringer.
- Mangler en samlet oversikt over hovedutfordringene for Norge.
- Er for lite konkret og handlingsorientert idet den bærer stort preg av å være en oppsamling av allerede kjente intensjoner og målsettinger. Dermed er den

bare på enkelte områder blitt det man forventer av en samordnende handlingsplan.

- Er utydelig og svak om framtidig organisering og oppfølging av arbeidet.
- Er dominert av miljøaspektet. Det bør legges større vekt på andre aspekter og en sterkere synliggjøring av sammenhengen mellom miljø og utviklingsproblemene.
- Er for forsiktig i vurderingene av samferdselens betydning som trussel mot en bærekraftig utvikling.

Human-Etisk Forbund har følgende hovedforslag som i det store og hele også sammenfaller med ForUMs høringsuttalelse:

- *Sammenheng og langsiktighet i politikken*

Nasjonal Agenda 21 med et langsiktig perspektiv må gis forrang foran andre styringsdokumenter. Spesielt viktig er det at bærekraftig utvikling får en fremskutt plass i arbeidet med regjeringens langtidsprogram.

- *Statsministerens rolle*

Ansvar for oppfølgingen av bærekraftmålene må legges på høyeste politiske nivå – til Statsministeren. Dette kan synliggjøres ved at statsministeren leder en egen *nasjonalkonferanse for bærekraftig utvikling*.

- *Nasjonalkonferanse for bærekraftig utvikling*

Det er behov for et forum som møtes regelmessig – en til to ganger pr år – for:

1. Å evaluere status og sikre framdrift for oppfølging av handlingsplanen
2. Debatt og nytenkning mellom regjeringen og det sivile samfunn slik for eksempel Finland har
3. Å forplikte aktørene til videre innsats

Hovedmøtet – selve nasjonalkonferansen – bør bli ytterligere supplert slik at det er ledet av statsministeren, med deltakelse av finansminister og andre statsråder, lederne i nærings-, fag- og frivillige organisasjoner, livssynsledere osv.

- *Norge som modell for bærekraftig økonomisk utvikling – NOU 2015*

Det er viktig at Norge arbeider for å etablere en økonomi hvor ressursforbruket reduseres betydelig. For å møte denne utfordringen foreslås at det nedsettes et offentlig utvalg som skal utrede hvordan Norge kan bli en modell for bærekraftig økonomisk utvikling innen 2015. Dette kan være ett av Norges bidrag til å nå Millenniumsmålene.

- *Statssekretærutvalget for bærekraftig utvikling*

Vi vil støtte videreføringen av dette som koordinerende organ og sekretariat for arbeidet med bærekraftig utvikling i regjeringen, men mener at det bør bli supplert med representanter for det sivile samfunn. To møter pr år bør være

utvidede møter med statssekretærer også fra andre departementer, spesielt OED, næring, landbruk, fiskeri og samferdsel.

- *Finansdepartementets rolle*

Det administrative ansvaret for arbeidet med bærekraftig utvikling bør tydelig forankres i en avdeling for langtidsplanlegging og sektorintegrering, gjerne i Finansdepartementet.

- *Nasjonalbudsjettet*

Nasjonal Agenda 21 rullerende som del av nasjonalbudsjettet virker som en fornuftig løsning. En egen debatt i Stortinget om helhet, prioriterte områder og evaluering i forhold til utvalgte mål, vil også være viktig. Nasjonal Agenda 21 bør være en integrert del av regjeringens langtidsprogram hvor det nedfelles klare mål for alle tema i et langtidsperspektiv, med delmål for enkeltår og områder.

- *Indikatorutvalg*

Dette arbeidet er viktig, og det bør bli supplert med deltakere fra frivillige organisasjoner, gjerne også andre (forskning, fagbevegelse og næringsorganisasjoner). Utvalget kan lage en årlig rapport som bør kunne samordnes med, eventuelt komme i stedet for, "Rikets miljøtilstand."

- *Kommunikasjonsstrategi*

Skal arbeidet med bærekraftig utvikling få større folkelig og allmenn forankring, må både helhet og deler være godt kjent og støttet i befolkningen. Forslaget om at det utarbeides en offensiv kommunikasjonsstrategi med budsjett for statens og organisasjonenes spesifikke tiltak for å fremme handlingsplanen, er derfor riktig. Fokusering på et årlig satsingsområde eller hovedtema kan være en del av denne kommunikasjonsstrategien.

- *Kontroll og revisjon: Kommisjonær for bærekraftig utvikling – involvere Riksrevisjonen*

Kontroll med og revisjon av vedtatte bærekraftplaner er like viktig som fine ord og målsettinger. Vi foreslår at man etter mønster fra Canada oppretter en egen Kommisjonær for bærekraftig utvikling, med følgende oppgaver:

- Årlig evaluering av hvordan regjeringens politikk, programmer og bruk av penger støtter landets endring i retning av bærekraftig utvikling (samt fange opp evt negative utslag av sektorpolitikk)
- Bidra med informasjon, overvåking og oppmuntring til regjeringer, parlamentarikere og offentlighet for å understøtte endringen.

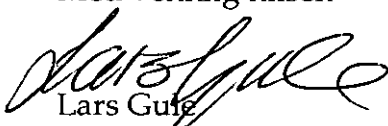
Denne funksjonen kan legges til Riksrevisjonen, som i sitt mandat har som oppgave å bidra til fornuftig ressursbruk og god forvaltning i kongeriket. Det bør vurderes om Riksrevisjonens mandat skulle utvikles til også å gjelde

bærekraftig utvikling basert på Rio-prinsippene, relevante konvensjoner og de indikatorsett som må utvikles.

- *10-års rammeplan for bærekraftig utvikling*
Omtalen av bærekraftig produksjon og forbruk er for lite konkret og forpliktende. Vi mener Regjeringen bør forplikte seg til å lage en 10-årsplan for bærekraftig produksjon og forbruk, i tråd med vedtaket fra WSSD i Johannesburg.
- *Grønne skatter og avgifter – Grønn skattekommisjon*
Vi foreslår videre at evaluering og videreføring av arbeidet til Grønn skattekommisjon – en Grønn skattekommisjon 2 – bør igangsettes, samt at transport må få en mer sentral plass.
- *Internasjonal CO₂-avgift på skips- og flytrafikk*
Det er av særlig viktighet at det åpenbare "hullet" i internasjonal klimaarbeidet – internasjonal skips- og flytrafikk – blir "tettet." Her bør Norge ta et kraftig internasjonalt initiativ for å få til resultater, gjerne en internasjonal CO₂-avgift som bør gå til FN's arbeide med bærekraftig utvikling.
- *Fokus på samferdsel og privatbilisme*
Utviklingen av person- og varetransporten har svært stor betydning for både miljø og ressursbruk, og er derfor av den største betydning for etablering av en bærekraftig utviklingsbane. Det synes ikke å være mulig å nå relevante målsettinger for bærekraft i forhold til naturmiljøet og ressursbruken uten å fastsette øvre *fysiske grenser* for bruk av både person- og lastebiler i vårt samfunn. Denne utfordringen må denne og framtidige regjeringer våge å møte. Derfor må arbeidet med indikatorer for dette feltet ha høy prioritet. Dessuten må det også fokuseres på de nødvendige framtidige begrensinger i utviklingen av privatbilismen i den kommunikasjonsstrategi som trengs.

Human-Etisk Forbund håper regjeringen vil vurdere særlig nøye høringsinnspillene fra natur- og miljøorganisasjonene og forskningsmiljøene som har kompetanse på bærekraftproblemstillingen. Vi gjentar også betydningen av å vektlegge de etiske og verdimeslige perspektiver i dette arbeidet. Human-Etisk Forbund mener derfor at arbeidet med å etablere en bærekraftig utvikling i Norge, er en viktig del av den etiske utvikling av vårt samfunn

Med vennlig hilsen

Lars Gule
generalsekretær